

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027 (ÜPP SK)¹ 5. muudatustepaketi muudatusettepanekud

1. Strateegiakava täiendamine uue sekkumisega 2.7

Strateegiakavasse lisatakse uus sekkumine 2.7 „Põllumajandustootjate tootlikud investeeringud“ eesmärgiga toetada põllumajandustootjate majandusliku võimekuse ja konkurentsivõime tõstmist. Sekkumise sihtgrupiks on äriseadustiku tähenduses ettevõtjad, kes tegelevad põllumajanduslike toodete tootmisega ja kelle omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu oli taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal vähemalt 10 000 eurot. Toetatavateks tegevusteks on materiaalsesse varasse tehtavad investeeringud (nt. ehitise ehitamine, masina, seadme või muu asja soetamine), millega võivad kaasned ka immateriaalsesse varasse tehtavad investeeringud. Toetatakse ka investeeringuid seadmetesse ja ehitistesse, mis tehakse tootmiseks vajalike sisendite (sh energia) varustuskindluse tagamiseks. Lisaks toetatakse olemasoleva tootmisettevõtte ostmist. Sekkumise kogueelarveks on kavandatud 13 750 000 eurot. Uus sekkumine lisatakse strateegiakavasse, et võimaldada põllumajandustootjatel teha just selliseid investeeringuid, mis aitavad nende tulemuslikkust parandada (majanduslikku võimekust ja konkurentsivõimet tõsta). Arvestades, et Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika üheks eesmärgiks on toiduga varustatuse tagamine, siis on äärmiselt oluline toetada põllumajandustootjate investeeringuid, mis panustavad toiduga varustatuse tagamisse. Viimaste aastate erinevad kriisid (sisendite hindade kõikumine, globaalsed majanduskriisid, kliimamuutused, aktiivne sõjategevus, taudide levik jms) on selle eesmärgi tähtsust eriti esile toonud. Teatavatel juhtudel muudab kulude suurenemine (energia ja erinevate sisendite hinnatõus) küsitavaks nende ettevõtjate tegevuse jätkumise, kes muul juhul tegutseksid kasumiga, ning see avaldab tõenäoliselt mõju ka tööhõivele. Erinevate riskide ja kriisidega toimetulekuks on vaja toetada põllumajandustootjate tootlikke investeeringuid, mis aitavad kaasa nende tulemuslikkuse parandamisele. Jätkusuutlikkuse tagamiseks ja tulemuslikkuse parandamiseks on oluline toetada just selliste investeeringute tegemist, mis panustavad põllumajandustootjate majandusliku võimekuse suurendamisse ehk tootlike investeeringute tegemist.

Muudatusel on positiivne mõju, sest ettevõtjad (põllumajandustootjad) saavad teha investeeringuid, mis aitavad kaasa nende majandusliku võimekuse ja konkurentsivõime tõstmisele. Selliste investeeringute tegemine aitab tugevdada ka põllumajandustootjate positsiooni toidutarneahelas, samuti panustatakse nende investeeringute tegemisega toidujulgeoleku tagamisse.

Sekkumise detailne kirjeldus (sekkumisleht) on toodud käesoleva dokumendi lisa 1.

2. Strateegiakava täiendamine uue sekkumisega 9.5

Strateegiakavasse lisatakse uus sekkumine 9.5 „Jahiulukite käitlemiskoha investeeringutoetus“, kogueelarvega 2 000 000 eurot, vahendid pärinevad sekkumiselt 8.1 „Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks“. Sekkumise 8.1 tagastamatu abi kogueelarvest 29 000 000 eurot on 2025. a 1. detsembri seisuga kohustustega kaetud üksnes 5 817 539 eurot ning väljamakseid on tehtud üksnes 1 029 481 euro ulatuses.

¹ Strateegiakava kehtiv terviktekst on leitav <https://www.agri.ee/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2023-2027>

Sekkumine lisamine tuleneb vajadusest saada kontrolli alla sigade Aafrika katku levik. Metssigade populatsioon on jõudsalt kasvanud ja selleks, et hoida metssigade arvukus võimalikult madalal ning piirata taudi levikut, on vaja intensiivistada metssigade küttemist. Suurenenud küttemismahu tõttu on jahimeestel vajadus suuremal hulgal metssearümpasid käidelda ja hoiustada. Kõik toiduahelasse jõudvad metssead tuleb uurida sigade Aafrika katku viiruse ja keeritsussi ehk *Trihhinella* vastsete esinemise suhtes, mis võtab mõned päevad aega. Kuni laboritulemuste saabumiseni, mis kinnitavad liha toidukõlblikkust, on vaja metssearümp hoida jahedas ja hügieeninõuetele vastavalt. Uue sekkumise raames on kavas toetada investeeringuid, mis toetavad kütitud metssigade/jahiulukite hügieeninõuetele vastavat käitlemist ja bioturvanõuete täitmist sigade Aafrika katku leviku piiramiseks. Toetatavateks tegevusteks on investeeringud masinatesse, seadmetesse või käitlemis- ja bioturvavahenditesse ning ehitiste ja rajatiste ehitamisse.

Sekkumise toel paranevad metssearümpade käitlemise ja hoiustamise võimalused, mis innustab metssigade suuremat küttemist ning tagab hügieeninõuetele vastava metssealiha varumise. Metssigade populatsiooni arvukuse vähendamine on üks sigade Aafrika katku piiramise abinõudest.

Sekkumise detailne kirjeldus (sekkumisleht) on toodud käesoleva dokumendi lisa 2.

3. Sekkumisest 3.1.1 suurprojektide investeeringute väljajätmine ja sekkumise eelarve vähendamine

Sekkumisest 3.1.1 „Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse“ eemaldatakse suurprojektide investeeringute osa, tulenevalt sellest, et strateegiakavasse lisatakse uus sekkumine 2.7 „Põllumajandustootjate tootlikud investeeringud“. Samuti tõstetakse algselt sekkumisest 3.1.1 suurprojektideks ettenähtud eelarve 9 250 000 eurot uue sekkumise 2.7 „Põllumajandustootjate tootlikud investeeringud“ eelarvesse.

Muudatus tehakse tulenevalt sellest, et kui suurprojektide eesmärgiks oli toetada tunnustatud tootjaorganisatsioonide või nende liidu või tunnustatud tootjaorganisatsiooni valitseva mõju all olevate ettevõtjate ühist investeeringut, mille tulemusena rajatakse kas uus tootmis- või töötlemisüksus, siis selle asemel lisatakse strateegiakavasse uus sekkumine, et võimaldada n.ö üksikettevõtjatel (põllumajandustootjatel) teha suuremamahulisi investeeringuid (suurprojekt). Arvestades, et Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika üheks eesmärgiks on toiduga varustatuse tagamine, siis on äärmiselt oluline toetada põllumajandustootjate investeeringuid, mis panustavad toiduga varustatuse tagamisse. Seega kui varasemalt oli suuremamahuliste investeeringute (suurprojekt) sihtgrupiks vaid koostöövormid (tunnustatud tootjaorganisatsioonid), siis edaspidi saavad suuremamahuliste investeeringute tegemiseks toetust taotleda ka n.ö üksikettevõtjad (põllumajandustootjad), et senisest enam aidata kaasa toidutootjate, kelleks on nii koostöövormid kui ka äriühingud, investeeringute tegemisele, mis panustavad nende majandusliku võimekuse suurendamisse. Viimaste aastate erinevad kriisid (sisendite hindade kõikumine, globaalsete majanduskriisid, kliimamuutused, aktiivne sõjategevus, taudide levik jms) on selle eesmärgi tähtsust eriti esile toonud. Erinevate riskide ja kriisidega toimetulekuks on vaja toetada põllumajandustootjate investeeringuid olenemata sellest, millise ettevõtlusvormi alusel tegutsetakse, mis aitavad kaasa põllumajandustootjate tulemuslikkuse parandamisele. Jätkusuutlikkuse tagamiseks ja tulemuslikkuse parandamiseks on oluline toetada just selliste investeeringute tegemist, mis panustavad põllumajandustootjate majandusliku võimekuse suurendamisse ehk tootlike investeeringute tegemist olenemata ettevõtlusvormist.

Muudatusel on positiivne mõju, sest suuremamahuliste investeeringute (suurprojektid) tegemine ei sõltu enam ettevõtlusvormist vaid edaspidi saavad kõik põllumajandustootjad suuremamahulisteks investeeringuteks toetust taotleda. Selliste investeeringute tegemine aitab tugevdada põllumajandustootjate positsiooni toidutarneahelas, samuti panustatakse nende investeeringute tegemisega toidujulgeoleku tagamisse.

4. Vahendite ümbertõstmine sekkumiste 8.3 ja KK1 vahel

Sekkumise 8.3 „Investeeringud bioressursside väärimise“ jääk 2 270 000 eurot suunatakse sekkumise KK1 „Põllumajandustootjate materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud“ eelarvesse.

Sekkumise 8.3 2024. aastal toimunud taotlusvoorus, mille eelarve oli 3 000 000 eurot (ehk sekkumise kavandatud kogueelarve), määrati toetus kümnele taotlejale 729 614 euro ulatuses. Seega saavutati taotlusvooriga 2/3 ulatuses planeeritud toetust saavate tegevuste koguarv (mis oli 15), küll aga kujunes

määratud keskmine summa taotluse kohta prognoositust väiksemaks. Taotlusvoor näitas, et taotlejate huvi on valdavalt investeerida seadmetesse, mis on seotud ressursitõhususe ning ringlussevõtu suurendamisega ja negatiivse keskkonnamõju vähendamisega (nt sõnnikukäitlus, silo ja põhu koristusseadmed jmt) ehk teha investeeringuid, mis kuuluvad sekkumisse KK1. Sekkumise KK1 eesmärgiks on soodustada põllumajandustootmises ressursitõhusust, vältida jäätmete ja heitmete teket, vähendada tootmisest tulenevat negatiivset keskkonnamõju ja kasvuhoonegaaside heidet ning suurendada bioohutust. Samuti võimaldavad sekkumise KK1 eesmärgid muu hulgas teha investeeringuid ka kõrvalsaaduste ja jääkide väärdamisse, mis on aga sekkumise 8.3 eesmärk, siis eeltoodud ja sekkumiste ökonoomsuse rakendamise aspektist (võimaldab hoida kokku sarnaste eesmärkidega sekkumiste menetluskuludest) arvestades on otstarbekas suunata sekkumine 8.3 olemasoleval kujul lõpetada ning suunata sekkumise jääk 2 270 000 eurot sekkumise KK1 eelarvesse. Lisaks võttes arvesse asjaolu, et eelkõige on oluline toetada keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmisesse panustavaid investeeringuid, siis on otstarbekas suurendada sekkumise KK1 eelarvet, et vajalikud investeeringud saaks maksimaalselt tehtud.

Muudatuse mõjul on võimalik toetada rohkem projekte, mille järele on suur vajadus (sh bioohutus) ning samal ajal soodustada väiksema halduskoormusega põllumajandustootmises ressursitõhusust ja ringsust, vältida jäätmete ja heitmete teket, vähendada tootmisest tulenevat negatiivset keskkonnamõju ja kasvuhoonegaaside heidet ning edendada biomajandust.

5. Vahendite ümbertõstmine sekkumiste KK2.1 ja KK1 vahel

Sekkumises KK2.1 „Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (tootlikud investeeringud)“ vähendatakse taimlamajanduse arendamise tegevuseks ettenähtud eelarvet 1 000 000 eurolt 125 000 euron, ehk vabaneb 875 000 eurot, mis suunatakse nii sekkumise KK1 „Põllumajandustootjate materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud“ eelarvesse (437 200 euro ulatuses) kui ka sekkumises KK2.1 endas hooldusraiate tegemise tegevuseks (437 800 euro ulatuses).

Sekkumise KK2.1 raames toimus 2024. aastal üks taotlusvoor ning rohkem selle sekkumise raames taimlamajanduse osas taotlusvoorusid kavas ei ole. Sekkumise KK1 2025. a taotlusvoorus oli aga ulatuslik ületaotlemine – 2025. a taotlusvooru eelarveks oli 48 615 757 eurot, toetust taotleti aga 131 091 398 euro ulatuses. Ka sekkumises KK2.1 on hooldusraiate osas olnud ulatuslik ületaotlemine. Seetõttu suunatakse 437 200 eurot sekkumisest KK2.1 sekkumisse KK1 ning 437 800 eurot sekkumise KK2.1 siseselt hooldusraiate tegemise toetamiseks.

4. ja 5. muudatuse tulemusel suureneb sekkumise KK1 avaliku sektori kogueelarve 2 707 200 euro võrra.

6. Toetusesaajate muutmine sekkumises 1.9.2 ning vahendite ümbertõstmine sekkumiste 1.9.2 ja 9.1 vahel

Sekkumises 1.9.2 „Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (kuivendussüsteemid) kaasajastamisse – avaliku sektori investeeringud“ eemaldatakse toetusesaajate loetlust kohaliku omavalitsuse üksused ning nendele sekkumises eraldi ette nähtud vahendid kogusummas 580 000 eurot suunatakse sekkumise 9.1 „Loomade heaolu toetus“ eelarvesse, kus on toimunud märgatav ületaotlemine.

Eesvoolud on halvas tehnilises seisundis, mistõttu lisati sel programmiperioodil toetuse saajate hulka ka kohaliku omavalitsuse üksused, et kõikidel isikutel, kelle valduses olev eesvool on korrast ära, oleks ligipääs toetusele. See ei ole aga täitnud oma eesmärki. Toimunud on kaks eesvoolu korrastamise taotlusvooru, kuid kohalikele omavalitsuse üksustele ei ole see huvi pakkunud, kuna maaparandussüsteemi eesvoolu korrashoid ei ole kohaliku omavalitsuse ülesanne. Eesvoolu toimimine on vajalik eelkõige põllumajandustootjatele, kes juhivad kuivendatud põllumajandusmaalt liigvee ära eesvoolude, mis on erinevate maaomanike maal, kaudu. Samuti peab kohaliku omavalitsuse üksus korraldama riigihanke, et eesvool korda teha. See on neile lisäülesanne, mis veelgi vähendab soovi eesvoolusid korrastada. Seega puudub praktikas tarvidus kohalikel omavalitsustel iseseisvalt toetust taotleda. Seda enam, et toetust eesvoolude korrastamiseks saab taotleda sekkumisest 1.9.1 – „Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (kuivendus- ja veerežiimi kahepoolised reguleerimissüsteemid) kaasajastamisse erasektori poolt“, millega on sätestatud võimalus, et kolmas isik, kes omab eesvoolu omanike nõusolekut, võib teha toetuse abil investeeringuid korrastustöödeks. Seega saab kohalik omavalitsus anda oma valduses olevate eesvoolude puhul nõusoleku eesvoolude korrastamiseks kolmandatele isikutele, kes tegelevad põllumajandusega või kellel on huvi eesvoolu toimimise vastu.

Muudatus lihtsustab ja parandab eesvoolude korrastamist, samuti saavad kohaliku omavalitsuse üksused keskenduda oma põhiülesannetele. Muudatus aitab korrastada eesvoolusid vastavalt tegelikele vajadustele. Sekkumise senine rakendamine on näidanud, et kohalikel omavalitsustel puudub huvi teha iseseisvalt investeeringuid eesvoolude korrastamiseks. Muudatusest tulenevalt jäävad küll osaliselt täitmata kohalike omavalitsuste/avaliku sektori asutuste osas kavandatud väljundid ja tulemusnäitajad.

7. Sekkumises 0.1 AKISE osaku rakendusskeemi muutmine

Sekkumises 0.1 „Teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemi (AKIS) arendamise toetus“ muudetakse rakendusskeemi, luues toetuse lõppkasusaajatele võimalus taotleda AKISE osaku toetust otse PRIAst. Senise sekkumislehe kohaselt pidi AKISE osakud tegema sihtrühmadele kättesaadavaks AKISE arenduskeskus (METK). Erinevate teadmussiirde tegevuste eristamiseks on AKISE osak kavandatud nüüd selliselt, et lõppkasusaajal on aktiivne roll osaku vajaduse põhjendamisel ja teadmussiirde teenusepakkuja valikul. AKISE arenduskeskuse ehk METKi ülesandeks on nõustada lõppkasusaajaid erinevate teadmussiirde teenuste teadlikul kombineerimisel (sh vältides dubleerimist nõuandeteenusega). Varem kavandatud lähenemine osakute jagamiseks METKi administreerimisel oleks tähendanud liiga suur töökoormust osakute vahendamisel (pakkumuste võtmine, lepingute sõlmimine, kuludokumentide kontroll, väljamaksed, kulude katteks toetuse taotlemine PRIAst jne) võrreldes osaku suurusega (kuni 3000 eurot lõppkasusaaja kohta aastas). Uus rollijaotus on kooskõlas AKISE teiste tegevuste rakendamisega – METKil on teadmussiiret arendav, kvaliteeti tagav ja lõppkasusaajaid sisuliselt nõustav roll, PRIA teeb taotluste ja tõendusdokumentide tehnilist kontrolli ja makseid.

8. Täiendava toetuse vormi lisamine sekkumisse 9.4

Sekkumises 9.4 „Loomataudide kontrolliprogrammide alase koostöö toetus“ nähakse ette täiendav toetuse vorm, milleks on tegelikult kantud rahastamiskõlblike kulude hüvitamine.

Sekkumises 9.4 kasutatakse praegu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 83 kohaselt lihtsustatud kulumeetodit, milleks on ühikuhinnad. Sekkumise rakendamise käigus on ilmnenu, et üksnes lihtsustatud kulumeetodi kasutamine ei ole piisavalt paindlik ega õigustatud ja seetõttu peaks lihtsustatud kulumeetodi kõrval olema võimalik rakendada tegelikult kantud rahastamiskõlblike kulude hüvitamist. Lisaks on tekkinud vajadus analüüsida kasutusel olevate ühikuhindade vastavust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 83 lõike 2 punkti a nõuetele.

Sekkumises on kavas minna tegelike kulude hüvitamisele üle ajutiselt, välistamata võimalust, et pärast lihtsustatud kulumeetodi meetodika ülevaatamist jätkatakse sekkumise rakendamist selle alusel. Toetusesaaja poolt tegelikult kantud rahastamiskõlblike kulude hüvitamine algab sekkumises 2026. aastal, sekkumise 2. taotlusvooru avamisega.

9. Sekkumisest 3.1.1 minimaalse toetuse suuruse eemaldamine

Sekkumisest 3.1.1 „Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse“ eemaldatakse minimaalne toetuse suurus ühe taotluse kohta (150 000 eurot).

Toetuse minimaalse suuruse nõue eemaldatakse, sest see on piirav väikestele tulundusühistutele ja tunnustatud tootjaorganisatsioonidele. Väiksemates sektorites, nt puu- ja köögiviljasektor, kus tulundusühistutel on vähem liikmeid, on vajadus väiksemamahuliste investeeringute, nt saagikoristuskombainide järele. Ka väiksemamahuliste projektidega saavutatakse sekkumise eesmärgid, sest need soodustavad põllumajandustootjate omavahelist koostööd ja seeläbi aitavad kaasa põllumajandustootjate positsiooni parandamisele toidutarneahelas. Ühistulise tegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks ja konkurentsivõime parandamiseks on oluline toetada selliste investeeringute tegemist, mis soodustavad põllumajandustootjate omavahelist koostööd, olenemata toetuse suurusest.

Muudatusel on positiivne mõju, sest investeeringute tegemine ei ole piiratud minimaalse toetuse suurusega vaid edaspidi saavad tulundusühistud ja tunnustatud tootjaorganisatsioonid toetust taotleda ka väiksemamahulisteks investeeringuteks. Selliste investeeringute tegemine aitab tugevdada põllumajandustootjate positsiooni toidutarneahelas.

10. Sekkumises 8.1 rahastamisvahendiga seotud tingimuste muutmine

Sekkumises 8.1 „Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks“ sätestatakse, et sekkumise rakendamisel rahastamisvahendi kaudu (ehk tagastatava abi korral) ei ole toetuse lõppkasusaajal täistöökohta loomise nõuet ning et see nõue kohaldub üksnes tagastamatu abi saamise korral. Samuti sätestatakse, et sekkumise rakendamisel rahastamisvahendi kaudu (tagastatava abi korral) on erinevalt tagastamatust abist käibemaks abikõlblik.

Tagastatava abi korral ei ole mõistlik kohaldada töökohta loomise nõuet, sest tagastatav abi on strateegiakava kohaselt suunatud sekkumise eesmärkidega laiemalt haakuvate projektide rahastamiseks, erinevalt tagastamatust abist, mis on suunatud eelistatult sekkumise fookusega (sh töökohtade loomine) rohkem haakuvate projektide finantseerimiseks. Lisaks tekitaks see olukorras, kus toetuse lõppkasusaaja kombineerib mõlemaid toetusliike, keerukust kontrollide ja järelevalve osas. Laenu puhul tuleks käibemaksu lugeda abikõlblikuks, sest laen makstakse tagasi ning pigem on ettevõtjal käibemaksuosale laenu võtmine kulukas, kuna ka sellelt tuleb intressi maksta.

11. Püsirohumaa osakaalu ja asendamist käsitlevate tingimuste muutmine

Strateegiakava horisontaalosas, peatükis 3.10.1.1.1 „Põllumajandusettevõtte kohustuse kokkuvõte (nt eelnevate lubade süsteem ja ümberkujundamise kohustus)“ sätestatakse, et püsirohumaa osakaal riigis tervikuna ei tohi väheneda 2018. aastal kehtestatud võrdlussuhtarvuga võrreldes üle 10% – varasemalt oli lubatud muutus olnud 5%. Samuti sätestatakse samas peatükis, et ülesharitava püsirohumaa asendamiseks sobib vaid selline 7-aastane lühiajaline rohumaa, mis kõnealusel taotlusaastal muutub püsirohumaks (7-aastane lühiajaline rohumaa, mis 8. aastal muutub püsirohumaks) – senine määratlus oli „5-aastane lühiajaline rohumaa, mis 6. aastal muutub püsirohumaks“.

Muudatused on tingitud EL-i tasandil tehtud lihtsustamisest. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 muudatus võimaldab liikmesriigil juba 2026. aastal tuua tingimuslikkuse süsteemi HPK1 nõudesse leevendust (5% asemel 10%) ning vajadusel muuta püsirohumaa määratlust (liikmesriigile on antud valikuvabadus otsustada, millisest hetkest loetakse rohumaa püsirohumaks).

12. Püsirohumaa määratluse muutmine strateegiakavas

Strateegiakava horisontaalosas, peatükis 4.1.2.4.7 „Muud märkused püsirohumaa määratluse kohta“ sätestatakse, et püsirohumaks loetakse maad, mida kasutatakse rohumaa kultuuride ja looduslike rohhtaime kasvatamiseks kas looduslikul viisil (isekülvil teel) või harimise teel (külvamise teel) ning mis ei ole põllumajandusliku majapidamise külvikorra hõlmatud seitse aastat või kauem – varasemalt oli selleks viis aastat.

Muudatus on tingitud EL-i tasandil tehtud lihtsustamisest – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 3 punktis c tehtud muudatustega püsirohumaa mõistes, mis on eelkõige seotud püsirohumaa arvestamise alustega. Uue sõnastuse kohaselt on liikmesriigil võimalik jätkata kehtiva mõistega või otsustada edaspidi, et maa, mida kasutatakse rohu või muude rohhtaime kasvatamiseks kas looduslikul viisil (isekülvil teel) või harimise (külvamise) teel ning mis ei ole põllumajandusliku majapidamise külvikorra hõlmatud seitse aastat või kauem, loetakse edaspidi püsirohumaks. Eesti on otsustanud kasutusele võtta uue mõiste ning rakendada senise „viie aasta“ asemel „seitsme aasta“ määratlust. Lisaks saavad maad, mis peaksid 2026. a muutuma püsirohumaks, uue mõiste kohaldamisel jätkata põllumaana seoses külvikorra pikenenemisega viielt aastalt seitsmele.

13. Mahepõllumajandustootjate teatud HPK standarditele vastavaks lugemine

Strateegiakava peatükis 3.10 „Tingimuslikkus“ lisatakse vastavatesse alampeatükkidesse täiendus, et HPK 1, 3, 4, 5 ja 6 standardile vastavaks loetakse määruse (EL) 2018/848 kohaselt sertifitseeritud põllumajandustootjad, kelle kogu põllumajanduslik majapidamine koosneb määruse (EL) 2018/848 artikli 3 punktis 10 määratletud mahepõllumajanduslikest tootmisüksustest või kõnealuse määruse artikli 3 punktis 11 määratletud üleminekuaja tootmisüksustest või mõlemast sellisest tootmisüksusest. Varasemalt on see juba nii olnud HPK 7 standardi puhul.

Muudatus on tingitud EL-i tasandil tehtud lihtsustamisest. Määruse (EL) 2021/2115 III lisas loetletud HPK 1. standardi eesmärk on säilitada püsirohumad, et säilitada süsinikuvaru. Määruse (EL) 2018/848 II lisas

on rõhutatud, et oluline on maksimeerida karjatamise ja karjatamise kasutamist, mis takistab püsirohuma muutmist muuks maakasutuseks, ning kooskõlas HPK 1. standardi peamise eesmärgiga säilitatakse püsirohumaade süsinikuarvu. Määruse (EL) 2021/2115 III lisas loetletud HPK 3, 5 ja 6 standardi eesmärk on säilitada mulla orgaanilist ainet, piirata erosiooni ja kaitsta mulda tundlikel perioodidel. Need eesmärgid on juba saavutatud mahepõllumajanduslikus taimekasvatuses kasutatavate maaharimis- ja viljelustavade kasutamise tõttu. Määruse (EL) 2021/2115 III lisas loetletud HPK 4. standardi eesmärk on kaitsta vooluveekogusid reostuse eest. Samamoodi on määruse (EL) 2018/848 II lisa punktide eesmärk vähendada veereostuse ohtu, piirates veterinaaravimite kasutamist, väetiste ja pestitsiidide kasutamist ning loomkoormust. Mahepõllumajandusel on positiivne mõju toidainete leostumisele ja äravoolule, mistõttu on vähe tõenäoline, et mahepõllumajandustootja ohustaks vee kvaliteeti.

14. Muudatused väikestele põllumajandusettevõtjatele kohalduvas tingimuslikkuse lihtsustatud kontrollisüsteemis

Strateegiakava peatükis 7.4.3 „Märge väikeste põllumajandusettevõtjate suhtes lihtsustatud kontrollisüsteemi kohaldamise kohta“ tehakse muudatusi olemasolevas tingimuslikkuse kontrollimise ja sanktsioneerimise vabastuse sättes, asendades viite põllumajandustootjatele viitega toetusaajatele ja viite põllumajandusmaale viitega toetuskõlblikule pindalale, samuti lisatakse väikestele põllumajandustootjatele vabastus HPK 7. standardi nõuete kontrollimise ja sanktsioneerimise osas.

Varasema lihtsustamise käigus vabastati põllumajandustootjad, kelle põllumajandusliku majapidamise maksimumsuurus ei ületa 10 hektarit põllumajandusmaad, mis on deklareeritud määruse (EL) 2021/2116 artikli 69 lõike 1 kohaselt, tingimuslikkuse nõuetele mittevastavuse korral tingimuslikkuse kontrollist ja halduskaristuste kohaldamisest. Kuid määruse (EL) 2021/2116 artikli 69 lõikes 1 osutatud georuumiline taotlus hõlmab ka muid maa-alasid kui põllumajandusmaa ning põllumajandusmaa arvutamisel esineb tehnilisi piiranguid, kuna mõningad elemendid ja maastikuelemendid võivad jääda mõõtmistest välja või nende suurus võib aja jooksul varieeruda. Seepärast peaksid erandid põhinema toetuskõlblikul pindalal ja tingimuslikkusega seotud toetusel. Lisaks võivad jääda tingimuslikkuse kontrollist ja karistustest vabastamata muud väikesed toetusesaajad kui põllumajandustootjad, näiteks maakasutajad. Määruses (EL) 2021/2116 sätestatud tingimuslikkuse nõuete kontrolliga seotud halduskoormus ja karistuste kohaldamine võib aga ka sellistele toetusesaajatele olla ebaproportsionaalselt suur. Kuna nende toetusesaajate majandatav maa on piiratud ja väikeste toetusesaajate karistused on üldiselt väikesed, võib karistuste kohaldamine samuti põhjustada ebaproportsionaalset koormust liikmesriikide haldusasutustele. Seetõttu tuleks ka muud väikesed toetusesaajad kui põllumajandustootjad vabastada tingimuslikkuse kontrollist ja tingimuslikkuse nõuete seotud halduskaristuste kohaldamisest.

Mis puudutab HPK 7. standardiga seotud täiendust, siis määruses (EL) 2021/2116 sätestatud HPK 7. standardi nõuete kontrollimisega seotud halduskoormus võib väiksemate põllumajandustootjate ja riiklike haldusasutuste jaoks olla ebaproportsionaalselt suur. Seepärast tuleks seoses HPK 7. standardiga vähendada määruses (EL) 2021/2116 sätestatud kontrollidega seotud koormust väiksematele põllumajandustootjatele ja riiklikele haldusasutustele. Põllumajandustootjad, kelle põllumajandusliku majapidamise maksimaalne suurus ei ületa 30 hektarit deklareeritud põllumajandusmaad, tuleks seega HPK 7. standardi nõuete kontrollist vabastada. Kuna HPK 7. standardi nõuetele vastav põllumajandusmaa, mida haldavad väiksemad põllumajandustootjad, on piiratud ja karistuste kohaldamine võib põhjustada liikmesriikide haldusasutustele ebaproportsionaalset koormust, peaksid HPK 7. standardiga seotud tingimuslikkuse kontrollist vabastatud väiksemad põllumajandustootjad olema vabastatud ka halduskaristuste kohaldamisest HPK 7. standardi nõuetele mittevastavuse korral.

Alljärgnevalt on toodud peatüki 7.4.3 uus sõnastus:

Tingimuslikkuse kontrollidest ja sanktsioonidest on vabastatud **toetusesaajad**, kelle määruse (EL) 2012/2116 artikli 69 lõikes 1 **osutatud georuumilises taotluses** deklareeritud **pindala** ei ületa 10 hektarit.

Põllumajandustootjad, kelle põllumajandusliku majapidamise maksimumsuurus ei ületa 30 hektarit määruse (EL) 2021/2116 artikli 69 lõike 1 kohaselt deklareeritud põllumajandusmaad, on

15. Teatud sekkumistele kohalduva maapiirkonna määratluse muutmine strateegiakavas

Strateegiakava horisontaalosas, peatükis 4.7.2 „Maapiirkonna määratlus ja kohaldatavus“, mis on oluline nt sekkumiste 8.1 „Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks“, 8.2 „Investeeringud ettevõtluskeskkonna arendamiseks maapiirkonnas“ ja 8.4 „LEADER – kogukonna juhitud kohalik areng“ rakendamise seisukohast, muudetakse maapiirkonna määratlust.

Esiteks lisatakse määratlusse viide, et Statistikaameti metoodika kohase maalise ja väikelinnalise asustuspriirkonna puhul kohaldatakse seda sellises ulatuses, nagu ta oli 2018. a 1. jaanuari seisuga. Muudatus on vajalik kõnealuse piirkonna osas *status quo* säilitamiseks strateegiakava rakendamisel – kui perioodi jooksul rahvastikustatistika näitajad muutuvad, ei tohiks see tuua kaasa ühe või teise sekkumise territoriaalse rakendusala muutumist. Muudatus aitab vältida olukorda, kus taotleja on pikalt ette valmistanud investeeringuprojekti asukohas, mis senise määratluse kohaselt asus maapiirkonnas, kuid ajas muutunud rahvastikustatistika näitaja tõttu osutub taotlusvooru toimumise hetkel enam mitte vastavaks maapiirkonna määratlusele.

Teiseks lisatakse määratlusse säte, et maapiirkonnaks loetakse ka kõik Eesti saartel asuvad asustusüksused. Muudatus võimaldab maapiirkonnas rakendatavate sekkumiste raames taotleda saarel tegutsevatel taotlejatel toetust sõltumata sellest, kas tema tegevuskoht saarel on rahvastikustatistika näitajate mõistes maalises, väikelinnalises või linnalises asustusüksuses. Muudatus on vajalik, kuna saartel tegutsevatel ettevõtjatel on oluliselt ebasoodsamad konkurentsitingimused ja suuremad väljakutsed võrreldes mandril tegutsevate ettevõtjatega. Saartel ettevõtluse konkurentsivõime kasvatamise vajadusele on juhtinud tähelepanu ettevõtjate liidud, arendusorganisatsioonid ja kohalikud omavalitsused saartel, tuues välja saarte peamiste väljakutsena geograafilise eraldatuse ja sellest tuleneva suurema transpordikulu, väiksema kohaliku turu, sesoonsuse (eriti turismi- ja teenindussektoris), raskused kõrgema haridusega ja spetsiifiliste oskustega töötajate leidmisel ning madalamad keskmised töötasud.

Kolmandaks asendatakse määratluses tehnilise muudatusena termin „asulad“ terminiga „asustusüksused“, mis on konkreetsem ja keeleliselt korrektsem. Lisaks uuendatakse sekkumiste 8.1 ja 8.2 kirjelduste punktis 1 „Territoriaalne kohaldamisala ja vajaduse korral piirkondlik mõõde“ territoriaalset kohaldamisala, sõnastades selle järgnevalt: „Maapiirkond, v.a Tallinnaga piirnevad vallad“. Seni kohaldamisala kirjelduses sisaldunud täpsustav tekstiosa „maaline ja väikelinnaline piirkond Statistikaameti metoodika alusel“ on üleliigne, kuna maapiirkonna määratlus on peatükis 4.7.2 üheselt ära toodud. Viimaseks muudetakse ka sekkumise 8.4 kirjelduse samas punktis kohaldamisala kirjeldust, täiendades seda sättega, mille kohaselt ei hõlma sekkumise kohaldamisala siiski Kuressaare linna ja Kudjape alevikku – kuna sekkumise kohaldamisalana on märgitud „Maapiirkond vastavalt strateegiakava peatükile 4.7.2“, siis toonuks peatükis 4.7.2 tehtav muudatus ka Kuressaare linna ja Kudjape aleviku sekkumise 8.4 kohaldamisalasse, ent LEADERi puhul on selles osas siiski kavas säilitada *status quo*.

Alljärgnevalt on toodud peatüki 4.7.2 uus sõnastus:

Maapiirkond on piirkond, mis vastab **01.01.2018 seisuga** Statistikaameti metoodika alusel maalisele ja väikelinnalisele asustuspriirkonnale^[1], **kusjuures maapiirkonnaks loetakse ka kõik Eesti saartel asuvad asustusüksused**. Väikelinnalisse asustuspriirkonda kuuluvad **asustusüksused**, kus suurem osa elanikest elavad piirkonnades, kus rahvastiku tihedus on suurem kui 200 inimest km² ja väiksem kui 1000 inimest km² ning rahvaarv sellise tihedusega klastris on suurem kui 5000 inimest. Maalisesse asustuspriirkonda kuuluvad **asustusüksused**, kus rahvastiku tihedus on väiksem kui 200 inimest km² või kui tihedama asustusega piirkondade rahvaarv on alla 5000 elaniku. Eesti ei kohalda EUROSTATi maapiirkonna definitsiooni.

^[1] https://www.stat.ee/sites/default/files/2022-05/Asustuspiirkond_1.pdf

Lisa 1. Sekkumise 2.7 detailne kirjeldus

2.7 - Põllumajandustootjate tootlikud investeeringud

Sekkumise kood (liikmesriik)	2.7
Sekkumise nimetus	Põllumajandustootjate tootlikud investeeringud
Sekkumise liik	INVEST(73-74) – Investeeringud, sealhulgas investeeringud niisutusse
Ühine väljundnäitaja	O.20. Põllumajandusettevõtetes tootlikeks investeeringuteks toetust saavate tegevuste või ühikute arv
Toetab sihtotstarbelise kasutamise nõuet seoses	Põlvkondade vahetus: Ei Keskkond: Ei Ökokavade tagasimakse süsteem: Ei LEADER: Ei

1 Territoriaalne kohaldamisala ja vajaduse korral piirkondlik mõõde

Territoriaalne kohaldamisala: **Riigi tasand**

Kood	Kirjeldus
EE	Eesti

Territoriaalse kohaldamisala kirjeldus

Sekkumist rakendatakse üleriigilisena.
--

2 Seotud erieesmärgid, sektoriülene eesmärk ja asjakohased valdkondlikud eesmärgid

ÜPP ERIEESMÄRGI kood + kirjeldus Selle sekkumise liigi jaoks soovitatud ÜPP erieesmärgid on kuvatud paksus kirjas
SO2 Suurendada turule orienteeritust ja põllumajandusettevõtete konkurentsivõimet nii lühi- kui ka pikaajaliselt, pöörates suuremat tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digitaliseerimisele
SO9 Parandada liidu põllumajanduse reageerimist ühiskonna ootustele toidu ja tervise osas, siia alla kuuluvad nii kestlikul viisil toodetud kvaliteetne, ohutu ja täisväärtuslik toit, toidujäätmete tekke vähendamine kui ka loomade heaolu ja võitlus antimikroobikumiresistentsuse vastu

3 Sekkumisega käsitletav(ad) vajadus(ed)

Kood	Kirjeldus	Prioriteetide määramine ÜPP strateegiakava tasandil	Käsitletud ÜPP strateegiakavas
V2.4	Tõsta põllumajanduse ja toidusektori ettevõtjate konkurentsivõimet, keskkonna, kliima ja ressursitõhususe alast tulemuslikkust	1	Jah

4 Tulemusnäitaja(d)

TULEMUSNÄITAJATE kood + kirjeldus Selle sekkumise puhul valitud ÜPP erieesmärkide soovitatud tulemusnäitajad kuvatakse paksus kirjas
R 39 Ühise põllumajanduspoliitika toetusel arendatud maaettevõtete arv, sealhulgas biomajandusettevõtted
R 9 Ümberkorraldamiseks ja kaasajastamiseks, sh ressursitõhususe suurendamiseks antavat investeeringutoetust saavate põllumajandustootjate osakaal

5 Sekkumise konkreetne ülesehitus, nõuded ja toetusõiguslikkuse tingimused

Kirjeldage sekkumise erieesmarke ja sisu, sealhulgas konkreetset suunamist, valikupõhimõtteid, vastastikust täiendavust muude sekkumiste/tegevuste kogumitega mõlema samba raames ning esitage lingid asjaomastele õigusaktidele ja muu asjakohane teave.

Sekkumise eesmärgiks on põllumajandustootjate majandusliku võimekuse ja konkurentsivõime tõstmine.
Sekkumine tuleb vajadusest tõsta põllumajanduse ja toidusektori ettevõtjate konkurentsivõimet, keskkonna, kliima ja ressursitõhususe alast tulemuslikkust (V2.4).
Sekkumise sihtgrupis on äriseadustiku tähenduses ettevõtjad, kes tegelevad põllumajanduslike toodete tootmisega ja kelle omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu oli taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal vähemalt 10 000 eurot.

Määratlege rahastamise nõuetele vastavad toetusesaajad ning vajaduse korral toetusesaaja ja alaga seotud konkreetsed rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid

Toetusesaaja

Äriseadustiku tähenduses ettevõtjad, kes tegelevad põllumajanduslike toodete tootmisega ja kelle omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu oli taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal vähemalt 10 000 eurot.

Toetuskõlblikkuse tingimused

Toetavateks tegevusteks on materiaalsesse varasse tehtavad investeeringud (nt. ehitise ehitamine, masina, seadme või muu asja soetamine), millega võivad kaasneda ka immateriaalsesse varasse tehtavad investeeringud. Toetatakse ka investeeringuid seadmetesse ja ehitistesse, mis tehakse tootmiseks vajalike sisendite (sh energia) varustuskindluse tagamiseks. Lisaks toetatakse olemasoleva tootmisettevõtte ostmist.

Taotlusi hinnatakse hindamiskriteeriumite alusel.

Toetatavad tegevusalad, tegevused ning täpsemad nõuded sätestatakse riigisisises õigusaktis. Sekkumise alusel antavat toetust võib suunata ka teatud põllumajandussektorile, mis on võrreldes teiste põllumajandussektoritega sattunud keerulisse majanduslikku olukorda või on võrreldes teiste põllumajandussektoritega maha jäänud, et aidata kaasa selle konkreetse põllumajandussektori majandusliku võimekuse ja konkurentsivõime tõstmisele.

Määratlege rahastamiskõlblikud toetuse (IACSiga hõlmamata) või kulukohustuste (IACS) ja muude kohustuste liigid

Toetatakse investeeringuid materiaalsesse varasse, millega võib kaasneda ka investeering immateriaalsesse varasse. Toetavateks tegevusteks on ehitise ehitamine, masina, seadme või muu asja soetamine. Toetatakse ka investeeringuid seadmetesse ja ehitistesse, mis tehakse tootmiseks vajalike sisendite (sh energia) varustuskindluse tagamiseks. Lisaks toetatakse olemasoleva tootmisettevõtte ostmist. Lisaks toetatakse kasutatud seadme või masina soetamist, kui kasutatud seade või masin ei ole vanem kui viis aastat. Abikõlblikud on ka liisingumaksud, kui asja omandiõigus läheb toetuse saajale üle hiljemalt viimase toetusosa väljamaksmisest.

6 Lähtetaseme asjakohaste elementide kindlaksmääramine

(asjakohased HPKd, kohustuslikud majandamisnõuded (KMN) ja muud liikmesriigi ja liidu õigusega kehtestatud kohustuslikud nõuded), kui asjakohane, siis KMNide kohaste konkreetsete asjakohaste kohustuste kirjeldus ning selgitus selle kohta, kuidas kohustus läheb kaugemale kohustuslikest nõuetest (nagu on osutatud artikli 28 lõikes 5, artikli 70 lõikes 3 ja artikli 72 lõikes 5)

Ei kohaldata

7 Toetuse vorm ja määr / summad / arvutusmeetodid

Toetuse vorm

☒ **Toetus**

☐ **Rahastamisvahend**

Makse liik

☒ toetusesaaja poolt tegelikult kantud rahastamiskõlblike kulude hüvitamine

☐ ühikuhinnad

☐ kindlasummalised maksed

☐ ühtse määra alusel rahastamine

Toetuse vahemik toetusesaaja tasandil

Toetuse määr

Maksimaalne toetuse määr on kuni 65% toetatava tegevuse abikõlblikest kuludes. Minimaalne võimalik toetuse määr on 15% toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest.

Toetuse suurus:

Toetuse maksimaalne suurus kogu strateegiakava programmiperioodi jooksul on 13 750 000 eurot ühe taotleja kohta.

Lisaselgitus

Maksimaalne toetuse määr on kuni 65% toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest. Maksimaalse määra kehtestamisel võetakse arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artiklis 73 kehtestatud piiranguid.

8 Riigiabi hindamist käsitlev teave

Sekkumine jääb väljapoole ELi toimimise lepingu artikli 42 kohaldamisala ja selle puhul tuleb riigiabi hinnata:

☐ Jah ☒ Ei ☐ Segatüüpi

ELi toimimise lepingu artikli 42 kohaldamisalast välja jäävate toetusmeetmete selgitus

Kontrollimiseks ja heakskiitmiseks kasutatava riigiabivahendi liik:

☐ Teavitamine ☐ Üldine grupierandi määrus ☐ Põllumajanduse grupierandi määrus ☐ Väheses tähtsusega abi

Riigiabi juhtumi number

Ei kohaldata

Lisateave:

☐ Liikmesriik ei ole veel vahendit (vahendeid) valinud ja on märkinud alternatiivid. Enne valitud vahendile antud heakskiidu jõustumise kuupäeva toetusesaajatele toetust ei maksta. ☐ Liikmesriik on valinud märgitud vahendi, kuid heakskiitu ei ole veel saadud. Enne heakskiidu jõustumise kuupäeva toetusesaajatele toetust ei maksta.

☐ Liikmesriik on valinud märgitud vahendi, heakskiit on saadud ning SA number on märgitud teatamiseks (üldise grupierandi määruss või põllumajanduse grupierandi määrus)

9 Lisaküsimused/-teave konkreetse sekkumise liigi kohta

Mis ei ole toetusõiguslik?

Strateegiakava peatükis 4.7.1 on toodud mitteabikõlblike kulude loetelu. Lisaks loetakse üldjuhul mitteabikõlblikuks kuluks ka käibemaks, välja arvatud juhul kui see ei ole käibemaksuseaduse alusel tagasi nõutav. Mitteabikõlbliku kulu hulka loetakse üldjuhul ka muud kulud, mis ei ole otseselt seotud toetatava tegevuse elluviimisega (näiteks lepingu sõlmimisega või kindlustusega seotud kulud või intressikulud).

10 WTO nõuete täitmine

Selgitus selle kohta, kuidas võetakse meetmes arvesse WTO põllumajanduslepingu 2. lisa asjakohaseid sätteid, millele on osutatud viitemääruse artiklis 10 ja viitemääruse II lisas (roheline kategooria)

WTO põllumajanduslepingu lisa 2 punkt 11 – investeeringuabi tugineb kindlatele kriteeriumitele, ei ole seotud tootmise liigi ega mahuga, maksete summa ei ole seotud hindadega, maksed tehakse investeeringu realiseerimiseks ette nähtud aja jooksul ja on piiratud kompenseerimiseks vajaliku summaga.

11 Selle sekkumise suhtes kohaldatav(ad) toetusmäär(ad)

Piirkond	Artikkel	Kohaldatav määr	Minimaalne määr	Maksimaalne määr
EE - Eesti	91(2)(c) - Üleminekupiirkonnad määruse (EL) 2021/1060 artikli 108 lõike 2 esimese lõigu punkti b tähenduses	60,00%	20,00%	60,00%

12 Kavandatud ühikused – määratlus

Kavandatud ühikused	Toetuse liik	Osaluse määr(ad)	Kavandatud ühikused	Piirkond või piirkonnad	Tulemusnäitaja(d)	Kas ühikused põhineb ülekantud kuludel?
ÜS2.7 Toidutootjate tootlike investeeringute keskmine toetuse summa	Toetus	91(2)(c)-EE-60,00%	Keskmine			Ei

Ühikused väärtusega seotud selgitus ja põhjendus

Toetuse maksimaalne suurus kogu strateegiakava programmiperioodi jooksul on 13 750 000 eurot ühe taotleja kohta. Taotleja kohta maksimaalse toetussumma määramisel on tuginedud eelmise programmiperioodi põllumajandustootjatele kui ka suurprojektidele suunatud toetusseemides rakendamisel saadud kogemusele. Maksimaalse toetussumma sätestamisel on arvesse võetud seda, et väiksema mahuliste investeeringuprojektidega ei saavutata soovitud eesmärki, milleks on põllumajandustootjate majandusliku võimekuse ja konkurentsivõime tõstmine.

13 Kavandatud ühikused – finantstabel ja väljundid

Kavandatud ühiksumma	Eelarveaasta	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kokku 2023–2029
ÜS2.7 Toidutootjate tootlike investeeringute toetus summa (Toetus - Keskmine)	Kavandatud ühiksumma (avaliku sektori kulud kokku, eurodes)	0,00	0,00	0,00	0,00	13 750 000,00	0,00	0,00	0,00
	Maksimaalne kavandatud ühiksumma (kui on kohaldatav) (eurodes)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	O.20 (ühik: Tegevused)	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	Summa: 13 750 000,00 Maksimaalne: 1,00
KOKKU	O.20 (ühik: Tegevused)	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	Summa: 1,00 Maksimaalne: 1,00
	Esialgne iga-aastane rahaeraldis (avaliku sektori kulud kokku, eurodes)	0,00	0,00	0,00	0,00	13 750 000,00	0,00	0,00	13 750 000,00
	Esialgne iga-aastane rahaeraldis (liidu osalus eurodes)	0,00	0,00	0,00	0,00	8 250 000,00	0,00	0,00	8 250 000,00
	Millest on vajalik XII lisas kehtestatud minimaalse rahaeraldise tagamiseks (kohaldatakse artikli 95 lõike 1 suhtes artiklite 73 ja 75 alusel) (avaliku sektori kulud kokku, eurodes)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Millest on vajalik XII lisas kehtestatud minimaalse rahaeraldise tagamiseks (liidu osalus eurodes)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Lisa 2. Sekkumise 9.5 detailne kirjeldus

9.5 - Jahiulukite käitlemiskoha investeeringutoetus

Sekkumise kood (liikmesriik)	9.5
Sekkumise nimetus	Jahiulukite käitlemiskoha investeeringutoetus
Sekkumise liik	INVEST 73 – Investeeringud, sealhulgas investeeringud niisutusse
Ühine väljundnäitaja	O.20. Põllumajandusettevõtetes tootlikeks investeeringuteks toetust saavate tegevuste või ühikute arv
Toetab sihtotstarbelise kasutamise nõuet seoses	Põlvkondade vahetus: Ei Keskkond: Ei Ökokavade tagasimakse süsteem: Ei LEADER: Ei

1 Territoriaalne kohaldamisala ja vajaduse korral piirkondlik mõõde

Territoriaalne kohaldamisala: **Riigi tasand**

Kood	Kirjeldus
EE	Eesti

Territoriaalse kohaldamisala kirjeldus

Territoriaalne kohaldamisala

Sekkumist rakendatakse üleriigilisena.

2 Seotud erieesmärgid, sektoriülene eesmärk ja asjakohased valdkondlikud eesmärgid

ÜPP ERIEESMÄRGI kood + kirjeldus
Selle sekkumise liigi jaoks soovitatud ÜPP erieesmärgid on kuvatud paksus kirjas
SO9 Parandada liidu põllumajanduse reageerimist ühiskonna nõudmistele toidu ja tervise osas, siia alla kuulub kvaliteetne, ohutu ja toitev toit, mis on toodetud kestlikul viisil, toidu raiskamise vähendamine, samuti loomade heaolu parandamine ja antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemine.

3 Sekkumisega käsitletav(ad) vajadus(ed)

Kood	Kirjeldus	Prioriteetide määramine ÜPP strateegiakava tasandil	Käsitletud ÜPP strateegiakavas
V9.12	Toetada jahiulukite käitlemiskohtade hügieeni- ja bioturvanõuete täitmiseks vajalikke investeeringuid SAK-i ennetamiseks	1	Jah

4 Tulemusnäitaja(d)

TULEMUSNÄITAJATE kood + kirjeldus
Selle sekkumise puhul valitud ÜPP erieesmärkide soovitatud tulemusnäitajad kuvatakse paksus kirjas
R.39 Ühise põllumajanduspoliitika toetusel arendatud maaettevõtete arv, sealhulgas biomajandusettevõtted

5 Sekkumise konkreetne ülesehitus, nõuded ja toetusõiguslikkuse tingimused

Kirjeldage sekkumise erieesmäärke ja sisu, sealhulgas konkreetset suunamist, valikupõhimõtteid, vastastikust täiendavust muude sekkumiste/tegevuste kogumitega mõlema samba raames ning esitage lingid asjaomastele õigusaktidele ja muu asjakohane teave.

Sekkumise eesmärk on toetada jahiseltside investeeringuid, mis toetavad kütitud metssigade ja teiste jahiulukite hügieeninõuetele vastavat käitlemist ja bioturvanõuete täitmist, et muuhulgas vähendada sigade Aafrika katku (edaspidi SAK) levikut.

Sekkumine tuleneb eeskätt vajadusest motiveerida jahimehi jahiulukeid küttima, et saada kontrolli alla SAKi levik. Metssigade populatsioon on jõudsalt kasvanud ning selleks, et hoida metssigade arvukus võimalikult madalal ja piirata taudi levikut, on vaja intensiivistada metssigade küttimist. Suurenenud küttimismahu tõttu on jahimeestel vajadus käidelda ja hoiustada suuremal hulgal metssearümpasid. Kõik toiduahelasse jõudvad metssead tuleb uurida SAKi viiruse suhtes, mis aga võtab aega. Kuni laboritulemuste saabumiseni, mis kinnitavad liha toidukõlblikkust, on vaja metssearümpa hoida jahedas ja hügieeninõuetele vastavalt. Kui laboritulemused ei kinnita haigustekitajate olemasolu, võib liha kasutada inimtoiduks ja saata

lihatööstusesse käitlemiseks. Saadud toidukõlblik kvaliteetne metssealiha rikastab inimese toidulauda ja on toeks toiduga varustatusele.

Samasugust toetusmeedet on rakendatud Eesti maaelu arengukava 2014–2020 raames. See pakkus sihtrühmale suurt huvi ja selle rakendamine oli tulemuslik – toetust said 121 taotlejat ning toetust määrati kokku 139 käitlemiskohale. Seeläbi õnnestus paljudel jahiseltsidel tõsta toetuse toel jahiulukite käitlemiskohtade hügieeni- ja bioturvanõuetele vastavuse taset. 2025. aastal viis Eesti Jahimeeste Selts oma liikmete hulgas läbi küsitluse jätkumeetme vajalikkuse kohta. 95% vastanutest kinnitas jätkumeetme vajadust.

Sekkumise vorm

Sekkumist rakendatakse tagastamatu abina. Toetust makstakse tegelikult tehtud ja välja makstud abikõlblike kulude hüvitamise vormis.

Toetatavad tegevused ja investeeringud

1. Toetatakse materiaalsesse varasse tehtavaid investeeringuid ehitistesse ja rajatistesse (näiteks nende rajamine, rekonstrueerimine, uuendamine jms).
2. Toetatakse käitlemiseks vajalikke investeeringuid masinatesse, seadmetesse ja vahenditesse ning bioturvalisuse ja toiduohutuse tagamiseks vajalikesse vahenditesse (näiteks külmaseadmed, desinfitseerimise seadmed jms).

Toetatavad tegevused ja nõuded sätestatakse täpsemalt riigisisiseses rakendusmääruses.

Määratlege rahastamise nõuetele vastavad toetusesaajad ning vajaduse korral toetusesaaja ja alaga seotud konkreetsed rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid

Toetusesaajad

Toetust saab taotleda eraõiguslik juriidiline isik, kes on toiduseaduse alusel esitanud majandustegevusteate kütitud uluki esmatootmiseks või kütitud uluki rümba ja rümba raietükkide väikeses koguses käitlemiseks. Lisaks majandustegevusteatele peab taotlejal olema jahipiirkonna kasutusõiguse luba või ta peab olema jahipiirkonna kasutusõiguse luba omava eraõigusliku juriidilise isiku liige.

Määratlege rahastamiskõlblikud toetuse (IACSiga hõlmamata) või kulukohustuste (IACS) ja muude kohustuste liigid

Toetuskõlblikkuse tingimused

Toetatavateks tegevusteks on investeeringud materiaalsesse varasse. Toetatakse tegevusi, mis aitavad parandada jahiulukite käitlemiskohtade hügieeni- ja bioturvanõuete täitmist. Toetatavateks tegevusteks on investeeringud masinatesse, seadmetesse ning käitlemis- ja bioturvavahenditesse ning ehitiste ja rajatiste ehitamise, ümberehitamise ja laiendamisse.

Taotlusi hinnatakse hindamiskriteeriumite alusel.

6 Lähtetaseme asjakohaste elementide kindlaksmääramine

(asjakohased HPKd, kohustuslikud majandamisnõuded (KMN) ja muud liikmesriigi ja liidu õigusega kehtestatud kohustuslikud nõuded), kui asjakohane, siis KMNide kohaste konkreetsete asjakohaste kohustuste kirjeldus ning selgitus selle kohta, kuidas kohustus läheb kaugemale kohustuslikest nõuetest (nagu on osutatud artikli 28 lõikes 5, artikli 70 lõikes 3 ja artikli 72 lõikes 5)

Ei kohaldata

7 Toetuse vorm ja määr / summad / arvutusmeetodid

Toetuse vorm

☒ Toetus

☐ Rahastamisvahend

Makse liik

- ☒ toetusesaaja poolt tegelikult kantud rahastamiskõlblike kulude hüvitamine
☐ ühikuhinnad
☐ kindlasummalised maksed
☐ ühtse määra alusel rahastamine

Toetuse vahemik toetusesaaja tasandil

Toetuse suurus

- Investeeringud masinatesse, seadmetesse või käitlemis- ja bioturvvahenditesse – toetuse maksimaalne suurus on 20 000 eurot ühe taotluse kohta;
- investeeringud ehitiste ja rajatiste ehitamise – toetuse maksimaalne suurus on 40 000 eurot ühe taotluse kohta.

Toetuse määr

Toetust antakse kuni 65% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest. Minimaalne toetuse määr on 15% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

Lisaselgitus

Abikõlblik on ka kasutatud seadme ostmine, kui seade ei ole taotluse esitamise hetkel vanem kui kolm aastat. Toetatud investeeringu kestvusnõuded täpsustatakse rakendusmääruses, seejuures lähtudes põhimõttest, et toetuse abil soetatud vara tuleb toetuse saajal hoida sihtotstarbelises kasutuses vähemalt kolm aastat.

8 Riigiabi hindamist käsitlev teave

Sekkumine jääb väljapoole ELi toimimise lepingu artikli 42 kohaldamisala ja selle puhul tuleb riigiabi hinnata:

☐ Jah ☒ Ei ☐ Segatüüpi

ELi toimimise lepingu artikli 42 kohaldamisalast välja jäävate toetusmeetmete selgitus

Kontrollimiseks ja heakskiitmiseks kasutatava riigiabivahendi liik:

☐ Teavitamine ☐ Üldine grupierandi määrus ☐ Põllumajanduse grupierandi määrus ☐ Vähese tähtsusega abi

Lisateave:

☐ Liikmesriik ei ole veel vahendit (vahendeid) valinud ja on märkinud alternatiivid. Enne valitud vahendile antud heakskiidu jõustumise kuupäeva toetusesaajatele toetust ei maksta. ☐ Liikmesriik on valinud märgitud vahendi, kuid heakskiitu ei ole veel saadud. Enne heakskiidu jõustumise kuupäeva toetusesaajatele toetust ei maksta.

☐ Liikmesriik on valinud märgitud vahendi, heakskiit on saadud ning SA number on märgitud teatamiseks (üldise grupierandi määruss või põllumajanduse grupierandi määrus)

9 Lisaküsimused/-teave konkreetse sekkumise liigi kohta

Mis ei ole toetusõiguslik?

Kas investeering hõlmab niisutust?

☐ Jah ☒ Ei

Olemasolevate niisutussüsteemide täiustamisse tehtavate investeeringute puhul teave selle kohta, milline on nõutav võimalik veesääst protsentides väljendatuna

Ei kohaldata

Erinevate veesäästu võimaluste üksikasjad vastavalt käitise või taristu liigile (kui on kohaldatav)

Investeeringud, mis tehakse olemasolevate niisutussüsteemide täiustamisse (mis mõjutavad veekogusid, mille seisund ei ole hea), teave veekasutuse tõhusa vähendamise nõude (nõuete) kohta protsentides väljendatuna

Ei kohaldata

Piirkonniti rühmitamine

10 WTO nõuete täitmine

Roheline kategooria

WTO põllumajanduslepingu 2. lisa punkt 11

Selgitus selle kohta, kuidas võetakse meetmes arvesse WTO põllumajanduslepingu 2. lisa asjakohaseid sätteid, millele on osutatud viitemääruse artiklis 10 ja viitemääruse II lisas (roheline kategooria)

WTO põllumajanduslepingu lisa 2 punkt 11 – investeeringuabi tugineb kindlatele kriteeriumitele, ei ole seotud tootmise liigi ega mahuga, maksete summa ei ole seotud hindadega, maksed tehakse investeeringu realiseerimiseks ette nähtud aja jooksul ja on piiratud kompenseerimiseks vajaliku summaga.

11 Selle sekkumise suhtes kohaldatav(ad) toetusmäär(ad)

Piirkond	Artikkel	Kohaldatav määr	Minimaalne määr	Maksimaalne määr
EE – Eesti	91(2)(c) - Üleminekupiirkonnad määruse (EL) 2021/1060 artikli 108 lõike 2 esimese lõigu punkti b tähenduses	60,00%	20%	60,00%

12 Kavandatud ühikused – määratlus

Kavandatud ühikused	Toetuse liik	Osaluse määr(ad)	Kavandatud ühikused	Piirkond või piirkonnad	Tulemusnäitaja(d)	Kas ühikused põhineb ülekantud kuludel?
ÜS9.5 Jahiulukite käitlemiskoha investeeringute keskmine toetuse summa	Toetus	91(2)(c)-EE-60,00%	Keskmine			Ei

Ühikused väärtusega seotud selgitus ja põhjendus

Kui investeeringud tehakse masinatesse, seadmetesse või käitlemis- ja bioturvatavahenditesse, on toetuse maksimaalne suurus 20 000 eurot ühe taotluse kohta. Investeeringute puhul ehitiste, rajatiste ja tehnosüsteemide ehitamise, rekonstrueerimise ning uuendamise on toetuse maksimaalne suurus 40 000 eurot ühe taotluse kohta. Väljundnäitajaks on O.20 - Toetust saavate tootlike investeeringute tegevuste või ühikute arv põllumajandusettevõtetes.

13 Kavandatud ühikused – finantstabel ja väljundid

Kavandatud ühiksumma	Eelarveaasta	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kokku 2023–2029
ÜS9.5 Jahiulukite käitlemiskoha investeeringute keskmine toetuse summa (Toetus - Keskmine)	Kavandatud ühiksumma (avaliku sektori kulud kokku, eurodes)	0,00	0,00	0,00	0,00	40 000,00	0,00	0,00	40 000,00
	Maksimaalne kavandatud ühiksumma (kui on kohaldatav) (eurodes)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	O.23 (ühik: Tegevused)	0,00	0,00	0,00	0,00	140,00	0,00	0,00	Summa: 140,00 Maksimaalne: 140,00
KOKKU	O.23 (ühik: Tegevused)	0,00	0,00	0,00	0,00	140,00	0,00	0,00	Summa: 140,00 Maksimaalne: 140,00
	Esialgne iga-aastane rahaerandis (avaliku sektori kulud kokku, eurodes)	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000 000,00	0,00	0,00	2 000 000,00
	Esialgne iga-aastane rahaerandis (liidu osalus eurodes)	0,00	0,00	0,00	0,00	1 200 000,00	0,00	0,00	1 200 000,00

[illegible]